

ГРОМАДСЬКИЙ ГОЛОС

соціалістично-радикальний часопис українського працюючого народу.

Адреса Редакції і Адміністрації: "Громадський Голос", Львів, Ринок 10, II. п.

Редакція рукописів не повертає.
Невідпущаних дописів не вістять.

ПЕРЕДПЛАТА: чвертьрічно 250 зол. За границею 2 ан. долари в рік, або їх вартість в ин. валюті.

Чековеkonto П. К. О. ч. 151.520.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.

Виходить в кожну суботу.

Ціна примірника 20 сот.

БОРІТЕСЯ — ПОБОРЕТЕ!

Віча і збори.

Позір Зборівщина!

В неділю дня 16 МАЯ 1926 відбудеться в салі Кружка У. П. Т.

в Зборіві

о год. 12. в полудне

ВЕЛИКЕ СЕЛЯНСЬКЕ ВІЧЕ

в господарській, освітній і організаційній справі.

СЕЛЯНЕ ЯВІТЬСЯ ГРОМАДНО!

Позір Львівщина!

Дня 16 травня о год. 10, рано відбудеться Повітова Конференція УСРП Львівщини в локалі „Гром. Голосу“. На порядку нарад справа заробітної плати рільних робітників і інші важні справи.

Позір Яворівщина!

В неділю дня 16 травня ц. р. відбудеться о год. 3 попол. велике селянське віче

в Чериняві

в Любнях

Товариші селяне! Прийдіть на віче, щоб нарадитись, як вийти з тяжкого положення українському селянству і робітництву!

Новий політичний процес у Львові.

Політичні процеси на українських землях під Польщею не переводяться. На лаву обвинувачених саджають людей, які в істинючим станом не погоджуються. В більшості на лаві обвинувачених засідають члени українського народу: робітники, селяне, інтелігенти, люде з різною освітою, від найнищої до найвищої і з ріжними політичними переконаннями. На чергу приходить свіжий полі-

тичний процес. Польська прокуратурія доручила дня 27 квітня акт обвинувачення тим політичним в'язням, які з ріжних повітів краю найшлися в слідчій в'язниці львівського кариного суду.: Володимирові Люпулові, (Калуш), Іванові Паславському, (Любачів), Миколі Бігунові, (Рогатин), Ярославові і Романові Барановському, (Калуш), Володимирові Шумському, (Дрогобич), Миколі Ковалиськові, (Перемишль), Антонові Медведєві (Долина), Миколі Ясінському (Станиславів), Андрієві Оленському (Бібрка), Антонові Стефанишинові (Долина), Дмитрові Дубаневичові (Львів). Обвинувачені ждуть уже цілий рік в слідчій арешті на акт обвинувачення. Деякі й два роки. Акт обвинувачення виготовлено також в українській мові. Має 144 сторін і закидає їм злочин головної зради з § 58 ц. і 59 б. та злочин рабунку § 192 і 198 а. к. (напади на державні почти), а одному з обвинувачених, Дубаневичеві, злочин убійства § 134 і 135. Прокуратурія покликую 70 свідків. Розправа відбудеться в початках місяця червня.

СКЛАДАЙТЕ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД «ГРОМАДСЬКОГО ГОЛОСУ»!

Redakcja Czas „Hromadskyj Holos“ Pr. 200/26.

W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny we Lwowie orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułu umieszczonych w czasopiśmie „Hromadskyj Holos“ Nr. 17 i 18 z dnia 1. V. 1926 pod tytułem: 1) „Wicza i zbory“ między słowami: mani festuwaty... a słowami: za borotbu, 2) „Perszaj trawen, a) między słowami: ruch... a słowami: Ate szcze, b) między słowami: burżuazji... a słowami: Szczoby, c) od słów: Za nowu... do końca tego artykułu, 3) „Szczotaje“ „Zemla i wola“, a) między słowami: każemo, sz. zo... a słowami: „Wola“ b) od słów: I wsim... do końca tego artykułu, 4) „Podiji w semynariji S. S. Wasyljanok w Jaworowi“ od początku tego artykułu do słów: „szkilnyctwo“ włącznie, 5) „Wołyński cyrk“ 6) „Sojusz Selanskych Sp. lok“, a) między słowami: nacjonalnosty... a słowami: odno widoma, b) od słów: Można... do końca tego artykułu, 7) „Swoboda słowa i duku“ od słów: Je ce... do końca artykułu, 8) „Nawalene seto...“, a) między słowami: wolno czytaty... a słowami: Nema w nas b) mi-

За зміну господарського ладу.

Увагу цілого світа, а головню робітництва, звернув на себе величезний страйк англійського робітництва. Чотирі мільони робітників кинуло дня 4 травня варстати праці, спровоковані до цього становищем капіталістів, власників великих копалень вугля, котрі старалися понизити заробітну плату і збільшити число годин праці робучого дня.

Вибух цього великого, небувалого ще в світі своїми розмірами страйку, загрожував Англії ще минулого року. Тоді англійське правительтво зобов'язалося покрити недобори капіталістів, домагаючися, щоби вони не обнижували заробітної плати та впровадили деякі улпшення в копальнях. Десять місяців державний скарб ніс на собі тягар покривання недоборів капіталістичної господарки, аж в травні відмовився.

Маючі кляси рішили відбити собі втрачену державну допомогу на робітниках. Вони зв'язалися в одну силу, а робітництво, зорганізоване в професійних союзах, приняло кинений визов і відповіло на їх атаку страйком. Капіталісти виправдують своє становище тим,

dzyszłowami: borodow... a słowami: Buło bohato, c) między słowami: mene pawuk... a słowami: ja zirwawszy, 9) „Holos selan proty undiwskoji demagogiji“, a) między słowami: swoju wola... a słowami: 2 Ukrainski, b) między słowami: „UNDO“ a słowami: Ukrainski, z wierają od 1), 2), i 3), 4) znamiona zbrodni z § 65 a) uk. ad 5) znamiona zbrodni z § 65 a) uk. i występku z § 302 uk. zbrodni z § 65 a) uk. ad 6) a) b) i 7) znamiona występku z § 300 uk. ad 8) a), b), c) występku z § 300 uk. ad 9), a) b) znamiona zbrodni z § 65 a) uznal dokonana w dniu 29/4 1926 konfiskate za usprawiedliwiona i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 zakaz dalszego rozposzczelniania tego pisma drukowanego.

Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17. grudnia 1862 Dep. Nr. 61863 tj. zasądzenie za przekroczenie są-

Lwów, 30 IV. 1926. Nawal-

що їх підприємства приносять страту. Робітництво вказує, що це є наслідком капіталістичної форми господарки, яка не може подолати сучасним вимогам хвилі і доводить до цього, що викидає величезні маси працюючих на вулиці без заробітку. Воно поставило домагання вивласнення, усунення власників копалень і передачі тих копалень державі.

Робітництво домагалось переведення цього шляхом парламентарної боротьби, але побачило, що цей шлях не доводить до цілі: посередня боротьба за впливи в законодавчій тілі — парламенті, перемінилася оце в безпосередню боротьбу праці з капіталом.

Коли президент англійських міністрів Бальдвін прочитав розпорядки центрального комітету робітничих професійних союзів в справі страйку, тоді виразно зазначив, що перед ним виросло друге правительство. І ось ще раз виявилось, що правдива сила робітничих мас не лежить у силі його представництва в парламенті, але в його організованості. В парламенті можуть працюючі маси програти, але перемога буржуазії в парламенті ще не рішає про перемогу в дійсності.

І ще одно доказують свіжі події в Англії. Війна спричинила кризу капіталізму, який з кожним днем виявляється, що він пережився і що на його місце мусить прийти нова форма — соціалістичного господарства. Ще не може цього зрозуміти маюча класа, ще навіть не здають собі з цього вповні справу й самі працюючі маси. Але життя само вказує потребу зміни сучасного ладу. І хто є проти тої зміни, цей поперек своєї волі і заміру пхає робітничі маси до революційної боротьби. Опір маючих клас вказує, що без революції не обійдеться.

Свято українського працюючого народу.

І цього року відсвяткувало українське селянство й робітництво, організоване в українській соціалістично-радикальній партії день 1 травня — свято невгнутої лави українських селян і робітників, що бажать здобути волю і землю на всіх просторах української землі і свято міжнародної солідарності працюючих. УСРП відбула з тої нагоди кілька демонстраційних віч в краю і багато довірочних нарад по українських селах і містах. Відсвяткуванню ставила перешкоди польська влада, не дозволяючи на віча, наприклад: не дозволено на улаштування демонстраційного віча в Станіславові та в селі Волі Якубовій в Дрогобиччині. Були й інші перешкоди. З них одна дуже помітна й повчальна. Польський комісар «Народного Дому» у Львові відмовився нагло винаймати Секретаріатові УСРП у Львові салю для віча УСРП, салю «Лисенка» винаймлено якийсь польській робітничій організації і товариство українських ремісників та варіантів «Зоря» відмовило з незрозумілих причин відступити салю на віче, хоч Секретаріат просив о неї не письмом, але особисто через свого представника. Тому у Львові цього року українське селянство й робітництво не мало хати, щоби улаштувати своє свято. Хіба, що нащадки москвофільства, що

згуртувалися в новозаложеній для своїх окремих цілей партії «Народної Волі», йшли в похід, який улаштувала польська партія соціалістична — відома зі свого дотеперішного шовінізму і соціал-угодництва.

Кроваве свято робітничої солідарності.

Свято польського робітництва.

Як відсвяткувало своє свято польське робітництво в Польщі? Дуже сумно. Це свято, хоч повинно було бути маніфестацією робітничої солідарності, на радість польської буржуазії виказало повне розбиття польської робітничої лави. Польська буржуазія триюмфує. Між самим польським робітництвом повстала братовбивча війна. А користає з цього класовий ворог робітництва. Як виглядало це кроваве свято польського робітництва?

В Варшаві першотравневе зібрання відбулося на Театральному майдані, де його улаштувала польська партія соціалістична (ППС). Вона обставила зібраних автами, на яких пильнувала порядку уоружена пепесівська боївка. На майдані прибули комуністи в числі 2000 осіб, до котрих промовляли комуністичні послы Варський і Сохацький. Між комуністами й членами ППС прийшло до бійки, яка загострилася в часі походу. Прийшло до перестрілки. В наслідок цього вбито чотирох робітників, одного поліційного агента і ранено кількадесят осіб з походу. — В Вільні прийшло до бійки між робітниками й фашистською молоддю, яка зі співом «Не дами земі» кинулася здирати з голов робітників капелюхи. В наслідок цього є кілька ранених осіб. — В Перемишлі прийшло також до бійки між комуністами й пепесівцями. — В Лодзі пепесівці святкували разом з жидівським «Бундом» і німецькими соціалістами. — В Новім Дворі коло Варшави робітники обурені поведінням поліції, кинулися на магістрат і щойно військо привернуло порядок. — В Бориславській заглибині, в Дрогобичі й Стрию після виарештування польською владою комуністичних провідників, святкували пепесівці. — В донбровському вуглевому окрузі робітники не допустили до голосу пепесівського посла Станчика, якого вибрали своїми голосами тому 4 роки назад. — У Львові відсвяткувала ППС окремо 1 травня зібранням на площі Гусевського і походом під театр, до якого причепилися «Народовольці». Жидівські соціалістичні партії «Бунд» і «Поалей Сіон» святкували окремо. Зелені польські фашисти вдерлися силою до «Общества Качковського», шукаючи там за комуністичними послами. Польська поліція не ставила цьому грубому нарушенню публичного спокою жадних перешкод. На загал польська влада поробила великі приготування в тривозі перед революцією. Деякі приготування вказували аж надто ясно, що влада не вірить у велике задоволення робітничих мас з її ланування і збирається можливі вияви незадоволення пробувати здавити силою.

Завваження на часі з приводу свята працюючих на українських землях.

Десять відсотків працюючого народу на західноукраїнських землях під Польщею зачисляє себе до української нації. Помимо цього свято працюючих на українських землях посторонньому глядачеві давало б притоку фалшиво думати, що працююча маса на українських землях — польська. Що по своїм зовнішнім виглядам робітниче свято на українських землях виходить як мимовільне й незгідне з дійсністю ствердження польськості української землі по українських містах, в цьому в першу чергу винна українська інтелігенція, в своїй величезній більшості ворожа класовій і політичній організації українських працюючих мас, винна й не увага до цього свята з боку соціалістичних українських політичних організацій в минулому, які крім української радикальної партії, не робили поважніших спроб, окремо й організовано проводити маніфестації солідарності українського робітничого народу з міжнародним соціалістичним рухом і винно також само українське селянство та робітництво, яке дає себе затягати в різні понадкласові партії, для котрих свято першого травня і все те, що з тим святом звязане (воля боротьби за соціальне й національне визволення) є чуже й осоружне. Всежтаки мусить прийти час, в яким українське працююче село подасть дружню руку українському працюючому місту і зовнішній характер свята працюючих по українських селах і містах матиме такий характер, яким він повинен бути по волі більшості працюючих людей української землі.

3 вічевого руху.

Для 25 квітня відбулося селянське віче Повітової Управи УСРП Яворіщини — в Наконечні. На віче прибуло до 250 селян і ремісників. Предсідником віча вибрано тов. Романця. Про господарське положення реферував т. Остап Павлів, про політичну і фахову організацію т. Курах Михайло як делегати з Головного Секретаріату. В дискусії забирали голос товариші: Кисла, Лінда, Пшш і інші. Прийнято відомі резолюції.

Першотравневе свято в КОРОПУЖІ ПОВ. РУДКИ відбулося на причуд гарно. Прибула скріплена поліцейська патруля, оточила дім «Просвіти», прибув і комісар старства. Хоч це й була велика субота, то салю читальні виповнили вічевики по береги, ще й на дворі мусіли остати, бо селя всіх не могла вмістити. Прибули селяне з околничних сіл Романівки, Гошан і інших. На віче прибув делегат Повітової Управи УСРП в Самборі т. Коберський Остап, який виголосив реферат про історію і значіння свята 1 травня і делегат Головного Секр-ту УСРП зі Львова т. Павлів Остап, який реферував про господарське положення селянства і способи, як його направити. В дискусії забрав слово т. Ярка, який вказав на значіння професійної організації селянства. Проводив зборам т. Романець. Першотравневе віче зробило велике вражіння на селян, чого доказом була жива балачка, яка зачалася після віча.

Неколотий.

На шляху до незалежності.

Люде, котрим Москва доручила «урядування» на Україні, почувши натиск з долу, зрозуміли, що треба зробити хоч оден крок до українізації влади: примусити бодай комісарів і інших урядовців, аби навчилися української «мужицької мови». Страшно ліниво йде ця робота. На другій сесії Центр. Викон. Комітету Рад. Союзу в Москві, український комісар Чубар подав до відома, що з усіх урядовців на Україні добре знають українську мову тільки 22,4% (трохи більше одної п'ятини), трохи знають 45,7%, решта її зовсім не знає — ціла одна третина. В трестах (в управі промислу) української мови зовсім не знає половина всіх службовців.

Такі скромні вислідки «українізації» за два роки крику і розмов про неї. З цього видно, що 1) московські чиновники на Україні й не думають навчитися «мужицької мови»; 2) що влада на Україні дивиться на це через пальці.

Чому влада не примусить урядовців вивчити українську мову? Тому, що сама вона це є Москалі і змосковлені Жиди. На це маємо вже свіжий доказ в словах самого большевицького комісара Петровського (голова укр. Виконкому — щось ніби президент республіки). Цей заявив в Москві на сесії, що українізація на Україні йде не рішуче, а це тому, що сама комуністична партія на Україні не є українська. Про це ми вже писали в попереднім числі. Тепер подаємо дальшу частину дискусії на тою справою.

Затонський говорив:

Чи можна на Україні здійснювати диктатуру пролетаріату над селянством (тоб-то по лєнінському керівництво пролетаріату над селянством), коли робітник буде російським по культурі, а селянин — українським? Можна, чи ні? Вязи собі скрутимо, дорогі товариші... (себто: карк скрутимо, а не втримасмо, влади над селом — Ред.). Нам треба опізнати українську мову, українську культуру, бо це є питання життя чи смерті для Радянської влади на Україні! Ви цього не хочете зрозуміти тов. Ларін!

«...На Україну поширювався руський вплив не тільки з боку царату, не тільки з боку руського чиновника, але руський вплив на Україну проводився і нині те в значній мірі проводиться робітником - пролетарієм...»

«...Тов. Ларін завжди любить виступати до певної міри скандально і сензаційно... Я не знав досі, що на тов. Ларіна спала якась особлива благодать, виступати в противагу представникам України від імені Союзу. Перше, з чого він почав, це були слова: «Згідно з нашим устроєм, ми заснували багато національних республік — союзних і автономних». Вітаю вас, тов. Ларін... Я пригадую, що Союз Радянських Соц. Республік засновано з нашої ініціативи з ініціативи Укр. Радянської Соц. Республіки... Передтим була інша тенденція, з якою нам Українцям доводилось боротися — це певна лінія на включення тих радянських республік, що утворились самостійно, до складу Російської Республіки (РС ФС Р). Серед представників цього погляду я знав т. Ларіна...»

«Руське населення на Україні має

всі права що до мови, школи і урядування...»

«Коли урядовці Росієне скаржаться, що мусять вчитися української мови, то кого-ж тоді обороняє тов. Ларін? Митих урядовців знаємо... Це дрібно-буржуазне чиновницьке оточення, старе великоросійське чиновництво! Ось хто кричить проти українізації... (А хто боронить?)»

(Далі Затонський запитус, які права мають ті 7 мільонів Українців, що живуть в межах теперішньої російської республіки, особливо Українці на Кубані і на Далекому Сході...)

На питання, чому на Україні перемальовують вивіски на українську мову, Затонський відповідає:

«Вивіска має значіння. Хіба ми не змінили вивіски Р. С. Ф. С. Р. на Союз Радянських Республік? Це привчає людей розуміти, що вони не тільки російські, а й всесоюзні громадяне... У нас селяне приходячи до міста, почували все чужим для себе... Вивіска — велике діло (!)... На вивісках вчитимуться і української мови... Ніякого лиха від цього не станеться і даремно нас рівняти з Петлюрою. Петлюра це робив ддятого, щоб відірвати українського селянина та робітника від руського робітника, що підняв прапор революції. Ми це робимо ддятого, щоб закріпити пролетарську диктатуру на Україні (яка ширість! — Ред.)»

Чубар в кінцевій промові сказав м. и.

«У конституції записане право виходу з Союзу і ми не боїмось цього, тому, що цього не буде, як-що пролетаріат керуватиме селянством, як-що будуть задоволені потреби селянства та всіх трудящих...»

«Я подавав цифри: у нас у периферійнім апараті (на місцях) 23% урядовців знають українську мову. Виходить, що загальна робота ведеться руською (московською) мовою... Нам це доводиться говорити, що селянин говорить своєю мужицькою мовою, а в місті — міська (панська, уржендова — Ред.) комуністична мова. Нам потрібно добитися того, щоб мова міста не відштовхувала село від міста. До цього треба прагнути як у політиці господарчій так і в загальній...»

З поданих промов видно ясно, чому комуністи на Україні рішили дати певні права українській мові; видно також, що комуністи мають великий страх перед селянством та українським національним освідомленням. Вони йдуть на уступки в справі мови. Це виразна перемога української національної ідеї над російським комуністичним об'єднательським духом. Сьогодні українські комуністи є примушені виступати в Москві в обороні української мови. Коли так піде далі, то далі придуть справи шкіл, видавництва, а далі бюджету, армії і закордонної політики. Так поволи, під натиском сзього населення упаде диктатура московської партії на Україні і виросте правдива українська соціалістична держава селян і робітників.

Промови, які ми в тім числі передали, надруковані в урядовій харківській газеті «Вісти» в чч. 87—89 і «Коммунист» (89, 90 і 91).

Подав К. П.

Занепад українського життя на Зеленому Кліні.

Нашим читачам відомо, що на далекому Сході Азії, на півострові, що зветься Зелений Клин, живе збита маса українського населення. З вибухом революції воно пробудилося, зачало будувати свою рідну культуру, закладати школи, читальні, кооперацію, пресу. Але наступ реакції, спершу монархічної та генеральської, а потім большевицької, убив завязки молодого життя. Що так воно є, випадково призналися самі большевики. Харківська урядова газета «Вісти» в ч. 83 з дня 13 квітня, описує життя Українців на Дал. Сході і пише:

«Зараз позавмирили всі українські організації, за винятком Забайкальського укр. робітничого Клубу, що ще продовжує животіти.»

По багатьох місцях Зеленого Клину місцеві Губвідділи нар. освіти (большевицька влада — Ред.) позакривали українські школи. Директиви Ради Національностей, очевидно, клялись під сукию. Книжки, українські підручники, що їх надсилались до місцевих губвідділів нар. освіти, продовжують найже по року лежати в склепах, на станціях.

Нам підчас подорожі по Зеленому Клину нераз доводилось чути нарікання українських робітників та селян на відсутність українських шкіл.

Це одначе не перешкаджає комуністам, особливо кандидатам у комуністи (що сподіються раю від большевиків) вічно плести теревені про те, що однією країною національної волі на цілім світі є большевицька держава. Вони й лають нас за те, що ми пишемо правду про те, як добивається для себе своїх прав український працюючий народ на Вел. Україні і як на кождім кроці російські можновладці ставлять йому в цім перешкоди. І пишемо на підставі тих газет, які приходять з Радянської України, бо для нас не є важне те, що пише тутешній наш московський наймит, щоб приподобатися своєму теперішньому чи сподіваному панові, але важне те, що український народ бореться за свою волю, за свою мову, за свій хліб, що ратус Україну з пожару і ми співчуваємо йому і його боротьбі, бо в ньому і в його успіхах у боротьбі наша певність в кращу долю цілого українського народу. Бо наша будучність звязана з будучністю Вел. України.

З життя села й міста.

ЧИЯ ЗАСЛУГА?

В однім квітневім числі «Діва» допущувач з Коломиїщини пише, що селянство Коломиїщини рухається та національне життя починає плисти повним руслом. Допущувач уявляє, не написав, чия заслуга, що Коломиїщина пробудилася з повоєнного сну та відкрилася цілою сіткою читальень «Просвіти», кооперативами та «Лугами». Першим, що зачав роботу в Коломиїщині межи селянством по війні був т. А. Кузьмич. Т. К. зачав разом з т. М. Л. збирати недовитки з селян радичків і переводити організацію. Селянство зачало отрясатися від повоєнної апатії та інтересуватися народним життям. До праці став зараз т. Кл. Стефанів, а коли прибув до Коломиї т. Новодворський то робота пішла ще краще. Навязується контакт з селом. Стають до праці свідомі селяне товариші І. Дорундяк, Гр. Дувірак, пок. Я. Вороняк, Н. Романюк і інші. Вони переводять ряд загальних зборів по читальнях «Просвіти» в окрузі, а т. Обрізків реферус про співництво. Коломиї-

ський ундист не показав носа на селі зі страху перед поліцією, а коли все було налагоджене, ундисти на заг. зборах філії «Просвіти» в Коломиї, скріплені попами (УХО) почали боротьбу з радикалами, стараючись соціалістів-радикалів недопустити до Видаю. В Коломиї ундисти при допомозі інтелігенції мають перевагу над соціалістично-радикальними. Щож до села, то воно соціалістично-радикальне. І воно бачить, хто йому стрик, а хто колом в бік. Воно визнається вже у всіх політичних течіях і партіях і тому йде за програмою соціалістично-радикальної партії, бо бачить в виконанні тої програми свою кращу будучність. Мужик.

ЗАНЕПАД ЧИТАЛЬНЯНОГО РУХУ.

Гориньгород — Рівенського повіту. Культурно-освітнє життя, що раніш буйно розвинулося в нашій читальні, починає немов підупадати. Був час, що ціле село зацікавлене йшло до читальні, читало книжки, слухало читання газет. Та щось нині зіпсувалося. Деякі наші хлопці зацікавилися раптом читальною польською в Шубкові, почали туди заходити... А тут ще й наш панотець іноді щось проти читальні скаже. Бібліотека тепер не доповнюється, бо вона й досить велика, (більше чим 200 прим. книжок) але всі книжки майже всім перечитані. Думали ми одержати з Рівного від «Просвіти» бібліотеку був Солянику, але ніяк не можуть просвітня тієї бібліотеки одержати від староства. А староству цього й треба... теперка дехто з наших хлопців зацікавився справою відчинення спортивного пожарничого т-ва «Луг», але другі хлопці, що зацікавлені дуже «Світлом», кажуть, що це дурниця... Отак і сидимо, поки що опустили руки **Подорожній.**

ЧАС У ТЕ ВГЛЯНУТИ!

Новосілки — Здолбуновського повіту. Є в нас громадська кооператива. Працює в ній і наш панотець і дехто з селян. Але на жаль щось у цій кооперативі нині зіпсувалося. Селянство ширшого зацікавлення справами кооперативи не виявляє, а коваль тутешній, що керує крамницею то і не вмів й не хоче зацікавити пайщиків справами кооперативи. Ковалиха, що провадить торг замість чоловіка і одержує 30 золотих на місяць то й не дбає зовсім про торговлю. Бувають випадки, що приходять хтось щось купити. Постував у двері, а ковалиха каже: «Чекай, зараз нагоду дитину»... Ну й пішов селянин собі до дому, почекавши перед дверима з пів години. Ревізійна комісія, складена з самих неграмотних селян, які хрестами тільки й підписуються. Оттак воно й робиться. Тимчасом справою кооперативи ніхто й не цікавиться. Районовий Союз Кооператив у Здолбунові, що здавалосяби, мусівби зацікавитись тим, що робиться у його районі, дивиться крізь пальці на таке провадження справи... А жаль, бо при добрій постановці кооператива моглаби розвинути. **Тутешній.**

ПОЧАТКИ ПРАЦІ.

Грушниця Рівенського повіту. Темне й сіре було наше село. Маса кооперативу й та ще одна тільки вносить трохи світла в наше життя. Але ото останніми днями захотіла й наша молодь прикласти рук до праці. Годі вже байдкувати! — сказали собі наші ліпші хлопці і ото зібралися одного вечера, побалакали і вирішили закласти бібліотеку-читальню т-ва «Просвіта», почати передплату газет, закупити книжки для бібліотеки. Можливо, що й знайдуться такі, що й вистави зможуть ставити. Тоді село наше виглядатиме вже не таким, яким воно є. **Рівенчанин.**

ПРО ЖАБІВСЬКІ ЧУДЕСА Я ДИВЕСА.

Відай аж тепер п. комісар Созанський розпише конкурс на громадського «гецля», бо через ошадність громадського гроша, не було до тепер в Жабю цього «функціонарюша». П. Созанський вже рішив продати кілька тисяч куб. метрів громадського ліса на якісь видатки (певно на оплату гецля), бо доходи громади майже покривають видатки (але треба своїм приятелям дати заробити, бо злі язика кажуть, що то Лейзор Гертиер вийтує, а не Созанський) ну і з уторгованих грошей дасть п. Созанський одну зі своїх заушників посаду «громадського гецля». Не буде вже цієї функції більше сам виконувати, бо вона для него за прикра. — Недавно зайшов чужий пес на подвір'я Созанського і бавився з його стрільбу. Це обурило Созанського. Він схопив стрільбу і стріляв. Пес однаково жив, аж під вечер Созанський добив його з бровнига. — Тому ліпше буде, коли настановить до псів фахового гецля, хоч це буде платна посада, але громада має доста грошей!

Пав Созанський, комісар, перед нами гуцулами

афішує себе, як безпартійний і неполітичний Поляк. Ми йому признаємо навіть інтернаціоналізм, бо він усюває за громадського уряду Українців, а обсажує їх місця, головню жидами, ну і про око Поляками, лише не Українцями, хоч не виключно майже українська громада.

Ще в 1925 р. дараби фірми «Шерфа» розбили міст на Черемоші в Жабю-Слупейні. Созанські заповідали виноувати для громади відшкодування, та до тепер про це нічого не чути, а грот. прибічна Рада ухвалила «мостове», ну й Гуцул своїм податком відбудує цей міст, бо «ворон воронові ока не видовбає».

Весною 1925 р. скликав хлібоїдський посол Іван Дутчак, господарів грот. Жабю, до громадського уряду і заявив: «сійте тютюн, я вам позволю, як будуть кого карати, то я відповім, ви все на мене зваліть і най мене візьмуть, але не завісять, бо я вихожу позволення на тютюн». І на тім скінчилося. — Дутчак певно записався в «Аршві» і забув вихожувати дозвіл на тютюн. Л том 1925 р. зайшла погранична сторожа і вимолотила весь тютюн, в господарів, по горах і повиказувала їх на скарбові карні. А заушники Дутчака при доручуванні виміру кар за управу тютюну, здирали з бідних селян по золотому за доручування, аж по рішучім протесті селян, це залишили. Цими днями вийшов з Інспекторату урядник до Жабю і дере карні з Гуцулів за той тютюн. Чи сіяв хто, чи ні. Та Іван Дутчак хоті і силить у Жабю, то й словом не писав в обороні. От хитрий хлібоїд! не йде шоби його винази, але сміється в кулак, як з Гуцулів шківу друти і то з його приводу.

Надлісничий фонд, гр. Скарба. П Созанські, почав будувати фондційні домн на «Стіпах» в Жабю, опісля цю роботу залишено. Щоби дерево не пропало даром, то п. Созанський, як комісар громади, казав не дерево забрати на будову громадської стайні (очевидно не за даром) хоч громада має доста своїх лісів! — Як то добре бути і надлісничим фондції гр. Скарба і комісаром громади, а ти Гуцуле, лише плати!

ГИДКІ Я ГАРНІ ПРОЯВИ.

Село Тудорів, Рівенщина. 2 лютого, 1925 р. закладено в селі Тудорові бібліотеку-читальню. При закладенні вписалося 25 членів, вкладку ухвалено 3 зол. річно. Через байдужість місцевих селян старших і молодших, навіть самих членів товариства, читальня не могла розвинути діяльності. З 25-ти членів, тільки трьох заплатило цілу вкладку, решта по два і менше ніж по одному золотому. Ввесь касовий прихід вніс вив у послідньому році 46.75 золотих. Діяльність обмежувалася до виписки одного тільки часопису «Новий Час» й гуртового читання його і других часописів, які йшли в село, між тим і «Громадський Голос». На загальні збори, які відбулися 30. грудня, м. р. ухвалено піти колядувати в хосен Читальні. Тому противилась головню молодіж, котра привикла що року заколядовані гроші пропити. За молодими обстоювали й старші, бо й вони сподівалися понюхати з чарки. Але, завдяки нашому панотцю Соколову і церковному титареві, — вони піддержали нашу сторону, — ми пішли колядувати і заколядували 82.50 злотих, з котрих ми залишили собі 49.50 злотих, а решту заплатили в церкву за супровід дзвінка. Новозаложена читальня в Сапожині теж пішла з колядою на ту що й ми цілє. Ми умовилися з Саложинцями йти до них колядувати третого дня свят, бо вони колядували у нас другого дня. Але ми не пішли через компанію «хочу краще випити, бо Просвіта нічого не дає». Та компанія під командою Тимоша Джури складалася із слідуючих осіб: Федора Соболюка, Степана Синкевича, Івана Панчука, Івана Івчука, Кузьми Сидорчука, Пігона Ничипорчука, Сергія і Павла Тимошуків, Сильвестра Сосновського, Павла Волощук, Петра Джури, Івана Волощук, Петра Волощук, Антона Ф. Євчука, Івана Черначука, і Дмитра Синкевича. То товариство, коли довідалося про наш намір, в ночі з 9-го на 10 сичня обколядувало весь Сапожин і всюди впевняло, що колятує на Просвіту. Звісно, Сапожинці радо їх приймали і колядники видурені у людей гроші вжили на двоїднє п'ятику, гулятику і бійку. Даремне управа Читальні і о. Соколов домагалися від них, шоби віддали гроші на ту цілє, на яку збирали від добрих людей. Всі ті поклонники чарки живуть на одній вулиці і та вулиця зовсім не пожожа на другі. Її називають у нас «Шебеляновська» і з неї ви не побачите нікого в Читальні. Появді люди брідяться такою поведінкою, як пропиття зібраних грошей на просвітню цілє і самі справці почувують себе ніяково супроти громади. Може бути, що вони поправляться. Читальня за заколядовані гроші купила бібліотеку у п. Галецького і 27. сичня пустила її в хід. З того часу

почалося в Читальні дійсне життя, зацікавилася нею молодь і старші. Побільшилося число до-рослих членів, закладено діточий гурток, котрий передплачує часопис «Світ Дитини». Діти з великою охотою торнуться до Читальні, навіть ті, котрі не вмють читати. Кімната завжди запо-нена так, що нема куди й повернутись. Слідно теж й одну велику недостачу, а саме, не помі-чається присутності старшого жіноцтва. Пrawdа, вина ту більше за жінками інтелігентками ніж за селянками, бо перші, хоча, ніби то, за-нимаються організацією жіноцтва, не хочуть «іметь дело с мужиком». Але є надія, що ви-ростаюче молоде жіноче покоління вже буде краще. І взагалі в Читальні йде до кращого, бо коли товариство пішло за збіркою на виплату книжок, то зібрано близько 48 зол. — Тепер о-бовязком усіх членів, шоби Читальня розви-валася так далі і починати думати про власну домівку товариства. **Впертий.**

ЩЕ ОДЕН ТИП ПРАВЕДНОГО АПОСТОЛА ПРАВДИ.

Делятин. Колись Делятин, як ще жив по-кійний тов. Др. Лагодисський був славний на цілу Гуцульщину. Скрізь по всіх селах «вча» вправи, своя оркестра, життя серед молодіжи аж любо. — Тепер все спить блаженним сном, хочби тобі хто обізвася. Ославлений піп Порубальський що то з Румунами приманджав у сю закутину, дере шкуру з Гуцула як може. — За похоронець 50—150 зл., а на сорокоусти пів церкви дару божого. А не даш брате, то й ко-жушину заставляй, та ще й гадюкою тебе назве, а як принесеш дитя охрестити, то перше слово його: «Вжесь прийшла з поросітем». І диво, чому люди пики йому не побють за змевагу! Таких проступків не списавби на воловій шкурі. Вибрали його колись директором кооперативи. Дочекались купця! Коли сидить у кооперативі, то й людей нема, бо бояться його гірш дика, мовляв, він калькулює ціни тричі в день. До помочи в цьому ділі стає йому молоденький панотчик ще й до того цежбе Созанський, ні-бито музикант, ніби бухгалтер. На бухгал-терії стільки розумієся як корова на перцю. От лише хіба цю користь приносить делятин-ському народові, що піп Порубальський також як директор укр. каси, віддав йому обширну со-няншину кімнату народного будинку й шотня з бальконом приглядається срібнолентому Прутові. Для попів повинно бути місце на плебанії а не в народньому будинку. Тому радиться йому чим скоріш винестися, а на його місце краще при-містити українську школу. Бо гуцульська діт-вора, тиснеся у маленькій кімнатці козо кльом-них долів. Треба шоби також раз і Гуцул по-динився з балькону!

Гуцул

І ДОБРО І ЛИХО.

В селі Сатієві на Дубенщці і добре і лихо. Але лиха більше під Польщею. Перенесло на собі село воєнне лихоліття, виглядає дуже бідно і заробітків не має. Є горальня дідица Божуша і є фільварок. Богато люду ходило туди на заробіток за 1 зол. 14 годин праці. І звичайно як скрізь, так і тут панн звикли платити через дів роху, а за цей час і проценти собі візьмуть і кілька побочих днів не допишуть. І не можна перед тим визиском оборонитись, бо немає своєї професійної організації. І під оглядом культур-ним нас не забувають. Замість двох укр. шкіл завели одну п'ятикласову польську школу для 15 польських родин та стараються в ній ополя-чити українські діти. Вчать їх говорити «Пох-вальонні» і вчать польських пісень. Закладають у селі «Тво опіки над кресами», бібліотеку, посилають польські газети і ще землю обіцяють тим, що вписуються до польської партії «Пя-ста». Дурять людей тепер, бо готуються до ви-борів — а землі, як до цієї пори не дали, хоч владу в своїх руках мали, так і потім ще більше не дадуть, ще більше стиснуть і податками і своєю «культурою». Заложили в селі з украї-нських людей свою партійну управу з Куль-чицьким та Голинським на чолі, збираються на раду, ще й у Варшаву до Вітоса вибира-ються, шоби вчин їх, як ще краще для ви-годи кількох типів опутати українську селян-ську масу. Народ темний думає, що це йому в користь, але свідомі знають тих лісів, що обіцяють людям землю, але її не дають, а торгують робочим людом, шоби для себе ви-тягнути з його несвідомости користь. Тому пів-тора місяця назад заложено в селі тво «Про-світву». Молодь вписалася в числі 60 у членн. Роста любов до українського слова і розуміння своєї організації, яка одна не одурить, бо тво-рить її сама маса працюючих людей. Заложено драматичний кружок. Любо зайти тепер до фі-лії і дивитися як товариші і товаришки пра-

цюють для добра свого товариства, як читують свої часописи, готують виставу, вчать... Але й тут у тім гарнім ділі перешкода, аж стидно. Сатів розділила гребля на дві половини. І от одні з цього невдоволені, що в тій праці взяла провід «Загребля» та не вписалися в товариство. І такі люди як Годлевський чи Москалик шкодять справі та ще й других відмовляють від доброго діла ворогам на радість. Стидно, що в однім селі односельчане України захвалюють читати польські газети, а киринять тим, що хочуть виховати любов до свого слова, своєї справи, своєї землі. Таким лихувством не добється поневолений народ кращої долі, але впаде самохіть у ще більші кайдани духа й тіла. Треба їм товариші селяне подумати й над тим, що є в нашім селі аж 5 приватних крамарів. Чи не краще заложити свою кооперативу — тоді й наш гриш остане для нашої справи в нашім товаристві. Гуртуємось. Оберегаймося лисів і їх підсентів, бо в білий день нас окрадуть. Пам'ятаймо на слова Івана Франка:

Єди́ймося, брата́ймося
В Товариство чесне!
Хай братерством, щирим трудом
Україна воскресне!

Своєк.

ТРЕБА НАПРАВИТИ ЗЛО.

Тиньне Рівенської громади. Ще в минулому році закладася у нас читальня т-ва «Просвіта», збиралися хлопці на читання і співи. Але це не довго продовжувалося. Наша селянська молодь замість того, щоби поцікавитися газетою, книжкою, або подумати над способами, як заложити кооперативу, зовсім по нерозумному зайнялася вечірницями, гулянками та дівчатами. А деж то школа рідна, а деж то «Просвіта»? Одначе є ще в нас здорові й розумні елементи, які не пишдуть і вигукують пісні вночі, але ці кавляться й книжкою й справами замірлої читальні. Ото думасмо відновити знову нашу читальню, хочемо скликати збори та пр.

Тиньнець.

Тютковичі Рівенського повіту. Є в нас читальня, але щось життя провадить вона кволе. Ні як не можемо здобути накупівлю книжок, на передплату газет та поширення бібліотеки. На жаль немає в нас — членів читальні і того зацікавлення, що потрібно, щоби справа йшла як слід.

«НАЦІОНАЛЬНИЙ» «ІНТЕРЕС» ДЛЯ СВОЄГО КИШЕЯ.

Мищане Хирова жалуються на свого пароха о. Ольшанського. Як директор каси будував він мурований дім на площі, яка належала до каси. Дім той мав стати пристановищем для всіх культурних і господарських установ Хирова. Каса тягнулася з останнього, щоби здвинути потрібний для Хиронських мищан дім. І самі мищане тяжко інспіраціоналізи зовсім не за плату, щоби тільки здвинути народну інституцію. Але прийшла війна. Богато свідомих мищан виїхало на війну і тоді о. Ольшанський, використавши несвідомість тодішньої управи каси так поробив, що врешті видобув від старих людей підписи на контракт. Каса продає його жінці площу і дім за 10.000 к. під покривкою здобути оборотних фондів. Коли свідомі одиначі вернули з фронту і побачили румовища зі своєї праці, знезвиділи о. Ольшанського за те, що забрав їм те, чим вони жити й дихали — одинокі місце, де могли сходитися, вчитися, виховувати себе і молоді. Вони старалися звалити контракт, бо дім ще був незаінтабульований на імоті, але процес програли. Тепер відступав їм отець дупнастир свою новомуровану стайню на аматорські вистави і не стидався брати за те по 5 зол. від кожної вистави. Але й та «заскака» і народна прихильність скінчилася, бо о. духовний врешті спровадився до нової хати і для культурної праці в Хирові не стало навіть польської стайні. Всім ясно стало, для кого отець директор будував дім. Отця директора боронити в «Далі» його фаміліянт, «кооператор» Др. Георгій Кормоч і боронити його заквітче як Сянового мосту перед Українцями. Мовляв Ревізіоний Союз радив Касі продати хату. Що на те Ревізіоний Союз?!

Правдомовні.

Кукіль у Збаражці не прийнявся.

В 16 числі «Громадського Голосу» з 24 квітня ц. р. писалось про «заразу», яку почали ширити агенти Даниловича в Збаражці.

Через два тижні увивався Стефурак зі своїм помічником Левковичом по повіті. Не тільки в шинку «Хуткого», але у всіх шинках у Збаражі старались вони привднати для себе кожного шинкового «гостя», частуючи горівкою та пивом. Шумно заповіджений ними з'їзд хлібоїдської партії в Збаражі на день 19 квітня 1926, не відбувся. Тогож дня приїхали автом референти зі Станиславова, однак застали салю польського «Сокола» порожню. Не допомогла горівка, пиво та обіцянки. Навіть не з'явився жадеи з наказних війтів, боючись стати хрумом! Так соромно скінчилася на раві робота Даниловичів в Збаражському повіті!

Українське селянство Збаражчини виявило вповні свою політичну зрілість, не слухаючи темних духів.

Агенти Даниловича повинні тішитись, що обустили Збаражчину тільки з моральною пощочиною. Вони роблять тепер тільки зі своїх поїздок багато шуму по польських часописках, аби їх панове грошодавці не викинули за недіальність. В більшості нагоняється пустовітри по польських подвірях і опісля випишують про свої успіхи, аби ще щось заробити на виборах.

Кукіль здалека видк!

Що діється в Польщі?

Господарська руїна Польщі і безнадійність фінансового полбження, з якого не бачуть, або не хочуть бачити виходу теперішні володарі Польщі, допровадили до цього, що правительтво Скішинського розбилося. Міністри з П. П. С., яка тайком попірала кілька літ буржуазну владу в Польщі, а в тяжких хвилях підпірала її отверто — тепер, коли положення стало ще більше тяжке, вийшли з уряду.

Що твориться в закамарках польського союму — невідомо. Це одначе видно, що правительтво Скішинського, чи сам Скішинські рішив врешті викликати вовка з ліса. І хай врешті або правиця союму візьме на себе відповідальність за господарку й політику, або лівниця, або монарх, або диктатор. Бо все одно далше ходити між домаганнями соціалістів і вшехполяків як поміж дощ і латати те, на що вже ніякої лати найти не можна — стало неможливе. І так, як до революції немає ні одна польська група чи партія сили, так виявилось, що ані одна сторона союму не хоче взяти на себе відповідальности. Цілий тиждень крутилося в соймі і в польській політиці все неначе в карузелі. Що пів дня виходив новий кандидат на президента міністрів і відходив. Тільки ясно стало, що правиця, яка перед першим травня дрожала з тривоги — тепер стала багато сміливіща. І колиби не те цвинтарище господарського життя Польщі і та жахлива безнадійність та страх перед тим, чим воно скінчиться, то вона ні одної хвилини не думалаби над тим, щоби й революційним шляхом захопити владу в руки. А те цвинтарище витворило таке пбложение, що в ньому ні революції, ні спокою і тільки ще розпука

або страх перед її наслідками може принести якусь зміну. На переведення такої основної зміни не має змоги ані польська правиця, бо бракує їй гроша і заграничних кредитів, ані не має сил, принайменше в теперішнім соймі польська лівниця, хоч вона надіється, що їй прийшлиб з заграниці ті кредити легше. І ось серед тих суперечностей творив міністерство, Скішинські, Вітос, Скішинські, Вітос, Марек, Вл. Грабські і врешті знову Вітос. Ці хитання особливо з боку правиці, яка має в соймі більшість, показують ясно, що вона не має відваги серед тої руїни творити правительтво виключно з себе. На питання Вітоса, як лівниця буде поборювати його правительтво, відповів посол Путек: «хочби й бомбами!» Але правиця не хоче згодитися на правительтво лівниці, бо побоюється з того великих змін і на політичнім і господарським полі.

Прийшов отсе до влади Вітос. Це знак, що врешті правиця рішилася правити державою. Чи довго — покаже будучність. Що велику ролю в тій довгій правительственній кризі відгравали заграничні чинники, видно хочби з цього, як бурливо накинувся Вітос на Пілсудського, щоби той врешті вийшов з закамарків. Правительтво Вітоса означає ще далше велико-панське гуляння правиці в політиці, особливо внутрішній і капарство в господарці. Це означає дальший спадок польської валюти і дальше нидіння господарства і дальше ожебрачення та нужда мас.

Але польська реакція забезпечила для себе владу, хоч знає, що не має сили направити лихо. Та їй не о поправу лиха ходить, але о те, щоби бути при владі, коли прийдуть вибори. Бо тоді матиме до виборів поміч у поліції і старостах.

Дивні дива.

КОТЮЗИ ПО ЗАСЛУЗІ.

На похорон польського біскупа Цепляка вибралися до Вильна єпископ черемиський Коциловський, єпископ Боця, о. Бучко и інші. Звичайно поїхали не для забави, але щоби заманіфестувати свою згідливість, яка так бе у вічі в по-півських грекокатолицьких газетах, як «Нова Зоря» та «Нива». З покірними божими слугами поступили польські біскупы так, як поступається з негідним рабом, що не вмів пошанувати своєї чести і на бий-забий мріє про згоду і мир. Не лишили для них авта, ані воза, замикали мешкання, не подавали та не оставляли крісла, а на стації польська поліція легітимувала їх, як підозрілих типів. «Нива» не дуже тим обурилася і сховала обиду до кишені. Щойно коли, вильненські польські газети про те зачали писати, відважилася й «Нива» про те написати ось як: «Але як у Вильні приймали наших представників, ми немалиби смілости цього написати, якщо воно не було випечатане в вильненських часописках!!»

Ось які хоробрі наші священники! Та й плаче «Нива», що Поляки тільки на словах хочуть ніби згоди, а «якось факти суперечать словам».

Ми знаємо, що наші «батьки народу» до боротьби нездатні і не думасмо, що та лекція їх навчить. Але пишемо про це тому, щоби український працюючий народ знав, які то «відважні борці» накидаються йому як провідники в боротьбі за політичні права, кричуть про свої заслуги на всіх унівських вічах та нарадах і виказують користь національної політики під прапором клерикалізму в пождім числі «Нової Зорі».

3 Лугового руху.

Бабухів, п. Рогатин.

Чи чуєш Хортнице Сестро

Брате Луже?

Чую, чую...

Т. Шевченко, «Гомон».

Прийшла весна многонадійна. Обновляється ціла природа. Безмежні простори виявляють свою життєву силу, настала найвища пора обнови народнього життя. Надія народу в її молодіжні. Від Карпат до Піни сильним відгомном пронеслася пісня: „Гей, хто в Лузі озвися“. Ту і там готується молодь до праці, до життя, до нового життя:

В молодості є та сила,

Щоб народній Луг украсила!

Таке зрозуміння свого завдання вросло в грудях молоді нашого села. Дня 18. IV. відбулися в нас Заг. Збори Тов. „Луг“, при великій участі молоді, й старшого громадянства. Зараз вписалося поверх 70 членів. Був присутній, як делегат тов. Кривоус. Цілий запал на зборах давав запоруку на гарне будуче нового Товариства. Надії не завели, бо вже на другу неділю громадяне дивилися й очам своїм не вірили. Чвірками машерувало з піснею на устах наше юнацьке братство на пожарничі й руханкові справи:

„Хто охоту має, хай йде з нами“; — линула пісня. Оплескам і радості старшого громадянства не було кінця. Широкий майдан, а ще ширша душа і стремління Луговика послужити селу, громаді, народові. Вправи. Видно, як поміж рядами увіхався Курдис, Сас і інші. На боці коло потічка вправи з огневою сикавкою. Три години Лугової праці іскрою минуло. Зібрався Луг в похід. Три рази весело гукнуло товариство: „Хай живе Луг“ і похід рушив. Потім стали. Коротке прашання і желання веселих свят іменем Лугової Ради — голос сурми — команда „Позір“, „Розійдись“ і все пішло до читальні. На других вправах будуть вже виступати в карних рядах дівчата. Хлопці з топірцями і сикавкою, дівчата з вінками і коновками. Не дайтесь застидати Колиб, (щоб не сказати у негоду) трапилось якесь нещастя у селі — вся молодь стане, щоб лихові покласти кінець. Видко справність, карність і охоту. А у Вас, дооколичні села, нема весни? Вам не стидно?! Ставайте в ряд!

Луговик Беркут.

Чернілява, пов. Яворів. Читали хлопці Черніляви «Вісти з Лугу», прислухувалися до його шуму, стежили за зеленіючими віттями і подумали відгукнутися. Довго думали, довго радилась, довго набирали відваги, довго власті держали у себе статуті, аж накінець: День 25 квітня. День цей пам'ятний буде в житті нашого села, бо цього дня хлопці наші засадили «Луг» і він уже зеленів. Гарна днина, сонце ясно освічує убогі селянські загози, а в селі незвичайний рух. Зі всіх кінців села прямують до дому читальні «Просвіти» з доповідями і звітата, молоді і старші газди. Куди, по що, питають цікаві, а куди? На збори «Лугу». І зійшлися та заложили на славу собі, а на науку другим. Прибули і дорогі гості, наші товариші Січовики і Січовички з Яворова. Радо вигаляло довгий реферат, прочитано статут, а до Лугу вписалося 49 членів і то не тільки молодих, але і старших та поважних громадян, які зрозуміли що «в здоровому тілі, здоровий розум». На тих перших Зборах вибрано першу Раду Т-ва в слідуячому складі: Федунь А. — голова, місто голова — Ядлось Василь, господар — Бугій Микола, писар — Гілевич Мих., скарбник — Хошк Михайло, виділові: Турко Ф., Вахулович

Мик., Кіс Іван і Лелік Стеф. Честь вам перші Луговики Яворівщини! Хай шум «Лугу» перенесеться по всіх селах бідної Яворівщини. А Луговики Черніляви кличуть між себе в ряди чесного товариства усіх своїх ровесників і ровесниць Яворівщини. Ставайте разом з нами в одну лаву. Рівночасно кличуть до молодців сіл сусідніх, Нагачова, Семирявки, Яжева старого, Дрогомишля, Щепи і других по козакому звичаю «пугу, пугу» відлізяться, приступайте до «Лугу»!

Гаразд! Луговик.

Вже вийшов ПІДРУЧНИК

для

товариств руханкових пожарничих сторожей

„ЛУГ“ і „СІЧ“

(Зміст: Впоряд. ручний мяч, копаний мяч, кошиковий мяч, забави, поміч в наглих випадках і т. д.)

По підручник звертатися на адресу:

„СІЧОВІ ВІСТИ“, Львів, Ринок ч. 10.

Також можна набути статуту „ЛУГ“ та вказівки як заснувати товариства „ЛУГ“.

Дещо про українську іміграцію в Америці.

В 53-ім числі «Діла» був допис з Америки п. з. «Українці за Океаном», який дуже неправдиво представляє життя українських імігрантів в Америці. Так і видно, що його писав чоловік, який зовсім не інтересується громадською роботою, яка в Америці робиться зовсім інакше, чим це описано в цій статті.

Передовсім фактично неправди. В дописові говориться про тутешню залогову організацію «Український Народний Союз», далі про подібні організації «Провидіння» (а не Провидіння), «Народна Поміч» і «Згода Брацтва», а після того додається, що крім тих великих організацій слід ще згадати про «Український Робітничий Союз» (орган «Народна Воля», 3 рази на тиждень), за впливи в якому ведеться боротьба між соціалістами (національними) і комуністами.

З цього твердження виходилоб, що «Український Робітничий Союз» це найменша українська залогова організація в Америці. Тутчасом воно не так. Щоби не бути голословним, подаємо далі точний чисельний склад тих організацій, з якого кожному ясно буде, що УРСОЮЗ не найменша, але друга з черги організація українських робітників за океаном.

Укр. Народ. Союз має	членів 18483	дітей 11031
допоміж		
Укр. Робітн. Союз	членів 9931	дітей 3000
Провидіння (прибл. числа, загальна сума точна)	членів 6528	дітей 3300
Народна Поміч	членів 4253	дітей 1318
Згода Брацтва	членів 2049	дітей 1678
Разом	членів 41234	дітей 20327

Числа ці взяті зі звітів згаданих організацій за лютий і березень і крім «Провидіння», яке не подіє точно, скільки в нього дорослих членів, а скільки дітей, зовсім докладні. Вони теж показують, що твердження «Діла», що УРСОЮЗ найменша організація, є неправдиве, а теж цифра 15.000 членів для Провидіння є переборщена о поверх 5.000. Також Український Народний Союз не має 400 відділів молодечого департаменту, а лише несповна 300.

Далше неправдиве є твердження дописувателя про те, що тутешні маси робітників «німо агітації оборонців», себто політичної організації «Оборона України», таки держаться старих політичних партій і їх піддержують. Величезна більшість збірок від старого краю, передовсім ті збірки, які йдуть у села на будову читальняних домів, далі збірки на поміч інвалідам та на «Рідну Школу», ведуться під проводом, або за почином членів «Оборони Укра-

їни». У акції за помічю голодуючим українським робітникам тут зібрані під впливом цієї організації два рази більше грошей, які вислали до «Селянського Комітету Помочі Голодному Селу», чим усі «націоналістично-церковні» та комуністичні організації разом, які слали свої збірки до Целевичів і Пристуні.

Накінець неправда, що в організації УРСОЮЗ ведеться боротьба між соціалістами і комуністами. В цій організації колись перед конвенцією, яка була минулого року, був спір між деякими відділами, а тодішню управу організації але цей спір конвенція вирішила і тепер УРСОЮЗ ніякої боротьби не переживає. Треба ще додати, що це є одинока організація поставлена на ціро демократичних основих, у якій пр. напрямом газети був вирішений голосуванням членів, а не так, як в інших тутешніх союзах, де цей напрямок залежить виключно від настрою редактора, або виконавчого комітету, а в «Провидіння» від єпископа. Орган цієї організації знаходиться тепер в руках звісного Осипа Назарука, який задумує вертати в короткому часі до Галичини і для того від коті є в тій газеті, ще ні словом не написав про життя Українців під Польщею, аби не обидити тих, до яких збирається йти на службу.

Цих кілька слів «спростування» пишемо тому, бо вважаємо, що в теперішні часи важна й потрібна співпраця краєвих Українців з американськими, а єдиною основою такої співпраці зможе бути лише — правда.

Квітень, 1926.

Гурток Українців з Пенсильванії.

3 „СОЮЗУ СЕЛЯНСЬКИХ СПІЛОК“.

3 БЕЗПЛАТНОГО БЮРА ПОСЕРЕДНИЦТВА ПРАШІ ПРИ Т-ВІ «СОЮЗ СЕЛЯНСЬКИХ СПІЛОК» У ЛЬВОВІ.

Шукають праці, крім оголошених в ч. 17 і 18 «Гр. Голосу» ще такі робітники-фахівці:

Два столярі, оден покривач гонтів (направа старих дахів, криття нових), оден друкарський помічник, одна канцелярська сила — емерит — до праці в пополудневих годинах.

Громадяне! Поможіть безробітним! Зголошення слати на адресу: «Бюро Посередництва Праці при «Союзі Селянських Спілок» — Львів, Ринок 10 П.

Тільки в zorganizованій силі робітничого народу їх одинока надія на перемогу в боротьбі, за кращу будучність!!!

Селяне! Закладайте свою професійну організацію «Селянську Спілку». По інформації і статуту звертайтеся на адресу: «Союз Селянських Спілок» — Львів, Ринок 10 П.

Зарібкова еміграція.

В звязку з економичною кризою, яка захопила наші землі та зруйнувала основи матеріального добробуту українського працюючого люду, росте безробіття — як в місті так і на селі — змагається нужда, шириться голод. Тисячі безробітних щоденно голосяться до урядів праці, вистоюють перед канцелярськими ріжними підприємств та просять якої-небудь роботи, щоби бо-дай заробити на прокормлення себе й рідні. Богато з них шукає заробітку поза межами рідної країни, щоби вирватись з цього пекла та втікти не од голодовою смертю, яка тут загрожує їм. Щоби вирватись звідсіль на роботу в чужій стороні не оден готов принести останню жертву в надії, що там десь в чужій стороні він зможе знайти собі якусь приміщення. Цю примусову тягу до еміграції використовують ріжні агенти-посередники, які туманять нуждарів та видаляють від них останню копійчину на ріжні «подання», «стемплі» і т. н. обіцяючи за теперешню добру роботу чи то в Німеччині, чи в Франції, Америці, Канаді, Аргентині і т. д. Щоби не допустити до визискування наших людей цими агентами подаємо деякі інформації в справі виїзду на роботу до чужих країн.

1 Німеччина: До Німеччини на роботу може виїхати тільки той, хто має угоду (контракт) з тамошнім підприємцем, який забезпечить роботу. Ця угода мусить бути стверджена польським консульським урядом в Берліні. На якийсь особ-

дивний заробок годі числити, бо в Німеччині панує безробіття і тамешні зарібники дуже ворожо ставляться до наших зарібників, які ідуть туди та відбирають змогу заробітку тамешнім безробітним, а своїм масовим напливом моглиб причинитися до пониження заробітної платні. Це лежить в інтересі підприємців і вони булиб раді мати нашого дешового робітника, одначе проти цього виступають німецькі робітники і ворожо ставляться до всіх тих зарібників, що приїздять з за кордону.

2. Франція: Туди виїхати тепер трудніше, шойно з кінцем травня б. р. з може виїхати обмежене число робітників до копалень і польових робіт. Виїхати буде можна за посередництвом «Державного Бюро Посередництва Праці» у Львові, вул. Кармелтська ч. 4.

Там буде урядувати окрема комісія, яка перегляне всіх зголошених та вибере з поміж них найздібніших до праці.

До виїзду треба мати з собою ще такі документи:

- а) Легітимація (Dowód osobisty) з фотографією,
- б) Метрику,
- в) Свідоцтво моральності,
- г) Свідоцтво приналежності.

3. Америка: З Польщі може виїхати всего 5982 осіб головно тих, що мають в Америці своїх свояків або знайомих, котрі гарантують заробіток та можливість прожиття. В першу чергу моглиб виїхати рільники, що мають таке заповнення (афідавіт), далі особи, що мають візи, врешті діти батьків, які є американськими громадянами.

4. Канада: До Канади можуть іхати рільники в віці 18—45 літ, при тим здорові та писемні. Дорога коштує зі Львова до Вінніпегу 157 доларів канадійських, крім того треба ще готівку 25 дол. на перші дні прожиття. Могуть іхати цілі родини, але мусять мати не тільки на заплачення шіфкарти й 200—500 дол. на поселення. Мушини від 18—26 літ мусять мати дозвіл на видачу паспорту. Такий дозвіл може дати відносна «Powiatowa Komenda Uzupelniasa». Мушини старші як 26 літ, такого дозволу не потребують.

5. Аргентина і Бразилія. Староство повинно видати безплатний паспорт на виїзд до Аргентини й Бразилії. Ціла подорож коштує понад 100 дол. Точніші інформації у всіх цих справах дає Безплатне Бюро Посередництва Праці при Союзі Селянських Спілок у Львові Ринок 10/II п. Тут належить звертатися у всіх справах загібікової еміграції, щоби не дати себе використувати ріжним агентам-посередникам. Бюро уділяє інформації й зовсім безплатно, на письмений запитання треба залучити поштову марку на відповідь і належитість за лист.

Тим минулого.

Що національним демократам ніколи не сподобається партія, яка хоче організувати працюючі маси українського народу в окрему політичну силу — то про те ми знаєм. Відома справа, що вони бажать зтягнути працюючі маси в свою організацію в першій мірі в своїм власнім вузько гуртковім інтересі. Тому так ярко виступає кождий ундист проти соціалістичної газети в читальні на селі, проти соціалістичної книжки і тому виступають кождого соціаліста-радикала ріжними видумками, щоби його значіння і вплив в селі зменшити.

В останнім часі побачили націонал-демократичні вожаки, що соціалістично-радикальний рух «копня маси українського селянства на Західній Україні, що воно пристає і прислухується шораз уважніше до голосу української соціалістичної організації. І ось, щоби збаламутити його в своїй часописях взивають соціалістів-радикалів до цього, щоби з ними поєднатися в одну громаду (можляв і нас і вас бють), а з другого боку пишуть в газетах і говорять на вічах про УСРП очевидні неправди.

Ціль ундистів є ясна і тактика єзуїтська. Накликаючи до згоди, виходять вони як дуже справедливі, дбайливі о національну справу і патріотичний народ, а тільки соціалісти-радикали розбивають єдність, якої тепер так потрібно. Це одна користь. А другої користі сподіються такої: кождий соціаліст-радикал справді пристає до їх фронту, тоді булоби їм легше збаламутувати селян до своєї «некласової» партії і спідняти зріст класової свідомости українського села й міста.

Кожному розумному чоловікові ясно, що з такої спілки для українського працюючого народу легше не стане, бо з цього ані в близького ундиста відвага не збільшиться, ані в працюю-

ючого чоловіка не стане ясніше в голові, як йому боротися з національною і соціальною неволею. І де стане з тої спілки ані одного борця більше. Тільки добра, що ундистам стане легше на серці. Спокійніше зможуть спати, як спали до цієї пори.

В цю тяжку для українських працюючих людей хвилину не находить ундисти для себе кращого завдання, як хіба те, щоби марнувати час, папір і гроші на війну з соціалістично-радикальним рухом (дарма, що по єзуїтськи накликають до згоди!) та на відумування ріжних сплетень і неправди. І цю їх працю і роботу хочемо тут ствердити. Бо про жадну іншу не чувати.

П. Струтинський пише в «Свободі» (ч. 12), що «в соціалістів-радикалів селянин, що має кілька моргів ґрунту і не належить до їх партії, це вже «буржуй». — Але це не перешкаджає йому і іншим його товаришам говорити на вічах, залежно від потреби і вгоди, що УСРП організує раз малоземельних, раз кулаків, то знову безземельних і інші дурниці. На вічах і нарадах, які улаштовують тепер ундисти, виступають панове Струтинський, Черкавський, Палевий, Целевич і т. д. такі дурниці: УСРП вступила до Амстердамського Інтернаціоналу. Там належить також Польська Партія Соціалістична. УСРП є така сама партія як ППС, і тому радикали не виступають проти ППС, але йдуть з нею в змові. То знов кажуть, що УСРП іде разом з комуністами і хоче відобрати селянам землю і робити дорогу комуністам і УСРП є проти комуністів, бо на Великій Україні комуністи відобрали в соціалістично-революційній війні, а радикали є такі самі як соціалісти-революціонери. Радикали хочуть єднатися з чужинцями проти своєї буржуазії, яка, хоч не є буржуазією, але нею стати хоче. Радикали виступають проти інтелігенції і проти релігії і т. д.

Ось на те, щоби напелести стільки дурниць що самі в собі не тримаються в куцях і тільки в тій цілі, уладжує національно-демократичне об'єднання віча і наради. Витрачає дорогий час, гроші й силу, котра так потрібна є в цю хвилину, щоби справді допомогти українському селу й місту! Кому здалася така праця і така їх організація? Хіба їм самим! Що опугало нагло тих людей, що таке плетуть і в Перемншій і в Рогатині і в Бібрці і в Глуховичах і в Винниках і в Золочеві і мабуть завжди і всюди?!

Чи ж дивниця, що всюди стрічаються з голосом села, який виразно говорить їм: «не так і не туди дорога!» Але маняків це не спиняє. Їх батьки так розуміли національну роботу і вони щойно неначе з перед століття з гробу встали. Живи ґруни. Хоч ходять і говорять — все те тіни минулого і голос їх з могили.

За таким голосом працюючі люде, що хочуть боротьби, не підуть, бо знають, що тільки в боротьбі о національні і соціальні права є їх будучність. Хто відчуває селянську й робітничу нужду, цей піде в боротьбу і в лаву їх селян і робітників, і не буде тигнути їх у свої пансько-попівські партії, що з класовим, соціалістичним рухом не хочуть мати нічого спільного, бо наше УНДО, мовляв, «понадкласове і однако заступає інтереси всіх станів».

Зі світа.

В Європі останні події виказують, що не йде до мира, але поспішно все готується до війни. Зростає небезпека війни між державами і зростає воля працюючих до здобуття землі і варстатів праці у свої руки і влади в державі. Тяжке господарське положення викликає кризу капіталізму, який викидає мільйони безробітних на вулицю. Перед правительствами поодиноких держав стає марево домашньої війни-революції. Все сплітається у нерозривний вінок, у блудне колесо: капіталізм шукає нових ринків збуту і входить у дорогу іншим капіталістичним державам. З цього родиться небезпека війни між капіталістичними державами конкурентами. Вони видають величезні гроші на військо і військовий матеріал та погіршують тим тільки господарське положення. Тяжке господарське положення впливає революційне невдоволення мас. Щоби втри-

мати між ними спокій, правительства творять другу коштовну армію поліції, для погноблення власних горожан і знову витрачують на це гроші, які можнаби вжити на поправу господарства. Щоби добути тих грошей, всі європейські держави дивляться на одинокого тепер богатого банкира в світі — на Америку.

Америка стала для Європи богатим, але скупим і немилосерним вуйком. — В часі світової війни зичив вуйко державам гроші і давав військовий матеріал на борг, скільки лиш захотіли. А тепер вуйко витискає з ледачих фаміліянтів душу. Сяк-так уладилися зі своїми довгами Англіяці. Опісля чванився великою побідою в тій справі італійський фашист Муссоліні. Звичайно, американським банкирам і їх ставленникові президентові Куліджові миліший Муссоліні як якенєбудь соціалістичне правительство. Але й тут, банкірська любов до фашистського правительства може йому скоро боком вилізти, бо умови сплати грозять Італії скоріше чи пізніше поважною небезпекою. І так: 1) Італія зобов'язалася платити фовги, хочби Німеччина не платила Італії воєнного відшкодування. Також Франції хоче Америка поставити таку саму умову, але вона від цього ногами й руками відмахується. Америка вложила свої капітали тепер у Німеччину й тому не дуже є за тим, щоби Німеччина платила й відшкодування й проценти від американських зобов'язалася платити довги, хочби Німеччина дістала від світового вуйка позичку та ще має в ньому й оборонця перед халчливими ворогами. (Хотілаби так Польща — але не повезло й мабуть не повезе). 2) Італія мусять платити й довг і проценти, хочби впала на неї господарська криза і її гріш летів в долину. 3) Італія на гарантію свого довгу в 2 мільярди доларів дала свою згоду на випуск облігацій, які кождої хвилини може Америка кинути на внутрішній італійський ринок і тим звязала себе по рукам і ногам. Після балачок з Італією забрався вуйко до дальшого грошевого родича — Бельгії. Їй поставив також тяжкі умови: контролю над державними видатками, контролю над скарбом, зменшення військових видатків і віддача залізниць приватній акційній спілці. Коли Бельгія зачала проситися, немилосерний вуйко тільки насупив брови, а американські банкири зачали на грошевій біржі грати на знижку бельгійського франка, так, що він впав о свою одну п'яту частину вартости. Після такої батьківської науки Бельгія вже й не думала торгуватися. За Бельгією йде черга на Латвію, Румунію, Югославію, Естонію. — З Францією ідуть переговори і французький франк скочується шораз скоріше в низ. Франція жалується, що її приятелі скоро лагодять свої довги з Америкою, але їй не спішається віддавати, хоч радо позичали. До таких приятелів належить і Польща. Франція хотіла допровадити до конференції взаємно задовжених держав, щоби вони там переголосували за счеркненням всіх міжсоюзницьких довгів, але проти такої конференції виступила Англія і Америка, бо власне ті обі держави мають всі шші в своїй кишені. Переговори Франції з Америкою йдуть по гострих каменях: фінансової контролі з боку Америки, зменшення числа армії, припинення ко-

лоніяльним вояси в Мароку, Сирії і т. д., зобов'язання платити довги незалежно від цього, чи Німці будуть платити, чи ні. Кривиться на такі умови Франція — але вуйко замикає карман одною рукою, а другою дусить франка. І прийдесться Франції або проголосити банкруцтво або йти в фінансову неволю американського капіталу на 62 роки сплати довгу. Це так робиться з багатою Францією. А як буде з Польщею? Ратував Грабські скарб польські тим, що міняв корони на марки, марки міняв на золоті, але тепер і він уже не хоче бути міністром скарбу. Каже: досить намінявся! Вже й за те благословили та дякували! І цього досить.

В Англії не прийшло до порозуміння між правительством та власниками копалень. Правительство відмовилося дати їм гроші на вдержання недоборових підприємств, а капіталісти відмовилися в свою чергу піти на уступки робітництву, але навпаки, загрозили віддаленням тих робітників від праці (люккавтом), які не погодяться працювати за меншу плату і не погодяться на побільшення години праці. Дня 1 травня зачався з тої причини величезний страйк, якого ще світ не переживав. Армія праці стала до боротьби за свої права. До заінтересованих безпосередньо робітників копалень вугля прилучилися до страйку в ім'я робітничої солідарності робітники металевих фабрик, портові робітники, робітники електричних заводів. Все життя неначе стало. Завмерли сталеві коні. Дійшло до цього, що навіть у шпиталях не стало світла. Дві могутні сили стерлися. Правительство старасться посередничити і вимагає в першу чергу, щоб робітничі союзи завернули зі шляху боротьби і повернули до праці. Але з усього видно, що правительству залежить на інтересах власників і о свою повагу. Вони побоюються, що професійні союзи готові при слабості правительства в теперішнім страйку вирости до значіння другого правительства. І тому хочуть його зломати. Але й робітництво розуміє вагу положення. Ціле робітництво з запертим віддыхом слідить за вислідом того величавого, але й грізного двобою. З усіх робітничих організацій світа йдуть привіти і заяви солідарності для англійських робітників. Амстердамський професійний Інтернаціонал розважає ту справу, чи не треба буде поспішити англійським товаришам з матеріальною підмогою та моральною. Розважається думка проголошення одностороннього страйку робітників цілого світа. Московський професійний Інтернаціонал прислав до Англії 250.000 рублів допомоги страйкуючим, але страйкуючі їх відмовилися прийняти, вважаючи, що їх боротьба своїми методами не погоджується з методами комуністів, бо вони можуть тільки внести замішання і роздор та причинитися до невдачі. Боротьба й без цього є дуже важка і її вислід сьогодні не можна предвидіти. І англійське робітництво і англійське громадянство инше як у Росії і тому методи мусять бути инші. І хочби робітництво мусіло трохи поступитися взад, хочби навіть цей перший удар робітничого п'ястука не допровадив до повного успіху, то значіння цієї боротьби

буде і для самої Англії і для цілого світа величезне і історичної ваги. Страйк проходить на загаль спокійно. Але арести множаться і горячка в правительства зростає. Помимо поголосок з буржуазної преси, будьтоби число страйкуючих зменшувалося — рух страйковий зростає і переноситься на англійські колонії. Останні висті приносять, що правительство стало знов посередничити, та що воно надіється добитися припинення страйку в сліду ючим тижні.

Муссоліні знов сказав своє слово. Він висловив думку, що не мине й 10 літ, а в Європі прийде до нової війни. Тому жадає нових грошей на військо, бо хоче, щоб Італія була на той випадок приготувана і сильна.

Німецько-російський договір не перестав турбувати європейські держави. Англія не висловлює отверто свого невдоволення. Але Франція і Польща не скривають зовсім свого обурення і тривоги. Німеччина й дальше запевняє, що цей договір є тільки скріпленням мирного духа Люккара, але деякі часописи нейтральних держав побоюються, що той дух від такого договору сконас. Російська преса радіє з успіху Чічеріна і каже, що ані Союзові Народів, ані Англії не вдасться вже тепер притиснути СРСР до муру, або оточити його дротиною проволокою. Такого договору треба було конечно для СРСР, бо ось хочби такий румунсько-польський договір виказус, що капіталістичні держави тільки й вичікують пригідної хвили, щоб кинутися на СРСР. Польська преса також бє в дзвін тривоги. З Варшави пустили чутку, що німецький військовий штаб переїхав на тайні наради до Росії, щоб там обдумати спільно з російським штабом воєнні плани. Ратуйте нас — ніби кричуть вшехпольські політики і давайте гроші, бо бачите, що нам і вам буде.

Балтійсько-російський гарантійний договір обмірковується тепер в Латвії і Естонії. Вже в 1923 р. предложила Росія такий договір Естонії і Латвії з окрема. Але тепер звернулася вона до них спільно, бо є умова між тими державами, що вони окремо не будуть заключувати договорів з ніодною державою. Таким способом хоче СРСР забезпечити свої границі на заході.

В Китаю зачалися непорозуміння між недавніми союзниками: Чанг-со-Ліном і Ву-Пей-фу. Ім ходить о розділ території під станиці для своїх військ.

Посмертна згадка.

Іван Дранчук

старший дес. У. Г. А.

І член Української Селянської Спілки в Яблінні (Чехія), уроджений дня 30. грудня 1890 р. в Пядиках, пов. Коломия, Сх. Галичина, помер дня 16 квітня ц. р. на грудну недугу в Фінкендорфі пов. Нім. Яблінне. Похоронений дня 19. квітня ц. р. на кладовищі в Рингольцях (Ringelsheim) при участі укр. еміграції і Нім. Яблінного Градка і околиці, та великого здвигу німецького населення.

НОВИНКИ.

ЩЕ ОДНО СЛІДСТВО. Проти тт. Стахова Матвія зі Львова і Павла Івахова з Глухович заведено кримінальне слідство за провину в § 300 к. з., котрої вони нібито допустилися в своїх промовах на вічу в Городиславичах. Розуміється, що слідства ані в тюрмі ніде ніколи ніякого руху не стримали й не стримають.

„ТРЕТІЙ МАЙ“ ПО УКРАЇНСЬКИХ СЕЛАХ. З новинки під цим заголовком у „Ділі“ з дня 9 травня ц. р. виходить, що кождий віт у львівській повіті мусів купити за громадські гроші червонобілі прапори, щоб їх вивісити в дні „третього мая“. Отже треба ствердити, що громадські уряди, як автономні органи самоврядування, можуть не прийняти в свій бюджет такого видатку який громаді не приносить ніякої користі. Річ не в тім, що староста каже ті прапори купувати за 25-50 зол. в одній польській фірмі, але в тім, що староста може казати, а війти можуть не купувати.

СНІГ УПАВ У ЛЬВОВІ ДНЯ 10. ТРАВНЯ. Цього вже давно не бувало і ми можемо мати до таких примх „малопольського неба“ слушні претенсії. Ніби доки має бути зима?!

НЕПРИЄМНА ПРИГОДА ПОЛЬСЬКОГО МІНІСТРА ОСВІТИ ГРАБСЬКОГО. В понеділок, в хвилі коли ворог українського шкільництва Грабські, залишав сойм, приступив до него якийсь чоловік, плюнув міністрові три рази під ноги і крикнув: „Ганьба тобі. Ти знищив мої діти“. виявилось, що це був Вацлав Бранецкі, польський купець з Сарн на північно-західних українських землях.

УБИЙСТВО В ПОЛЬСЬКИМ ВІЙСЬКУ. Дня 8 травня сержант польської армії Кіселевскі убив вистрілом з револьверу полковника Обедзінського в Жовкві в часі, коли той відбував інспекцію касарні і нагримав на него за непорядок у стаїні. В часі замішання Кіселевскі побіг до третьої стаїні і там застрілив сержанта Гадомського, якого підозрівав, що це він робив на него донос. Опісля вибіг на подвіря і стрілив собі в рот. Тяжко раненого перевезено до шпиталя у Львові.

Торговельно-Промислова Спілка зоп.

„ХРОМ“

у Львові, ул. Руська ч. 20

вирабляє під проводом найліпших фахових сил

найкращу шкіру на обув,

яка що до якості конкурує з зарубіжними виробами.

Фабрика Спілки з Зимній Воді
коло Львова

приймає під найкориснішими умовами всякі роди шкір до заміни за готову шкіру.

СКЛЕП СПІЛКИ

у Львові, при ул. Руській ч. 20

має на складі всякі роди шкір, та продає їх по оригінальних фабричних цінах. 1-6